شانۆی کوردی ئاراستە جیاوازەکانی جوگرافیا … حەیدەر عەبدولڕەحمان

شانۆی کوردی لەهەر سنوورێکی کوردستان بێت هەر موڵکی کوردە ، بەڵام ئاستی داهێنانی لە شارێکەوە بۆ شارێك، لەشارۆچکەیەکەوە بۆ شارۆچکەیەکی تر، توانستی شانۆکارە بەتواناو داهێنەرەکانی، لەگەڵ شانۆکارە گەندەڵ و مردووەکانی، بینەری هوشیاریی، لەگەڵ بینەری سادەی شارێکی تر دەگۆڕێت .

بۆیە ئەگەر ئێمە ئەو تواناو بوێریەمان هەبێت، وەك شانۆکار، دوور لەنەخۆشیە ناوچەگەریی و سیاسیەکانەوە بیر کەینەوە، ئەوە دەبێت شانازی بەو بزاڤە نوێیەی شانۆ بکەین لەشاری سلێمانی، کە لەقۆناغێکی سەختو دژواریی سیاسی، تەندروستی، ئابووری، سایکۆلۆژی دەست پێ دەکاتەوە، بۆ ئەوەی شانۆ بەرلەوەی چارەسەری زۆر لەکێشە کۆمەڵایەتیەکان بکات کە ئەمڕۆ لە کوردستاندا لەبن نایەن، چارەسەری دەروونی بۆ ئەو حاڵەتە بێ ئومێدیە کوشندەیە بکات کە تاڵترین و ناکامترین حاڵەتی نامۆ بوونە لەمێژووی نوێ دا .

بۆیە ئامانجە مرۆییەکان و بەئەکتیف کردنی شانۆ وەك چارەسەرو مقاوەمەت لەو سەردەمەدا، ئەوە دەسەلمێنێ، کە شانۆ کاریگەرترین هێزە بۆ بەرز کردنەوەی ڕۆماڵی بینەر و دوور خستنەوەی لەئەتمۆسفیرێکی خنکێنەر، بەرەو کەشو هەوایەکی ئارام و سەقامگیر.

سوور بوونی شانۆکارانی سلێمانی لەسەر حزوری شانۆ لەو ئان و ساتەدا، بەو ڕۆحە پڕ لە سەرکێشیە، شانازییەك بۆ شانۆ تۆمار دەکات، کە ڕۆژێ لە ڕۆژان لەساتە هەرە سەخت و دژوارەکاندا، شانۆکارانی کورد دەستەپاچە و بێ ئیرادە نەبوونە بۆ مقاوەمەت کردن ، چونکە دەست بەردان لەشانۆ، مردنێکی ترە چەشنی مردن بە کۆرۆنا .

بۆیە شانۆگەری (هیچم نیە بیشارمەوە) لەدەرهێنانی ڕێژەن جەمال ، بۆ مێژوو ئەو شەختەبەندییەی شکاندو لەماوەی چەند ڕۆژی نمایشی دا، بینەرێکی زۆری راکێشایە هۆڵەکە .

ئەمە ئەوە دەردەخا، کە ئەگەر کۆمەڵگا لەشانۆ گەیشتبێ و رەگو ریشەیەکی ڕۆحی و فکری لە گەڵ شانۆدا هەبێت، ئەوە نەك هەر لە هەموو زروفێکی تاڵو شیرین دا شانۆ بەزەرورە دەزانێت ، و وەك نان و ئاو پێویستی بە شانۆ دەبێت، بەڵکو ئامادەیە سەرکێشی لەوەش گەورەتر بکات بۆ شانۆ ..

ئەو بینەرە ئەگەر بینەرێکی هوشیار و زیندوو نەبێت ، ئامادە نیە بۆ بینینی نمایشێك روو بە رووی هەموو ئەگەرەکان بێتەوە، بۆیە من سەرسامم بەو بینەرە کە لەهەموو حاڵەتێکا، ناتوانێت دەست بەرداری شانۆ بێت .
کە باس لەمەدەنیەت و پێشکەوتنی شانۆ دەکەین، نابێت ئەوەمان لەبیر بچێتەوە کە بینەر یەکێکە لەتوخمە سەرەکییەکانی پێشکەوتنی شانۆ، بەڵام شانۆ خۆشی لەپاڵ پەروەردەو هوشیاریی کۆمەڵایەتی، دروست کەری بینەری هوشیارە، ئەوەتا غیابی شانۆ و بەردەوام نەبوونی هەرگیز نابێتە هۆکار بۆ دروست بوونی بینەری هوشیاریی شانۆیی.
ببینن چونکە شانۆ لەشارێکی وەك هەولێر پرۆسەیەکی بەردەوام نیە، بۆیە هەرگیز نابێتە فاکتەرو قوتابخانە بۆ دروست کردنی بینەرو شانۆ .
دڵنیام ئەگەر ئەو دەرهێنەرو کۆمەڵە ئەکتەرەی بڕیاری نمایش کردنی شانۆیی (چیم نیە بیشارمەوە) یان دا، ئەگەر متمانەیان بەخۆیان نەبوایەو خوێندنەوەیەکی وردیان بۆ ئاستی رۆشنبیریی و هوشیاریی بینەری خۆیان نەبوایە، بەو شێوەیە باوەڕیان بەسەرکەوتنی خۆیان نەدەبوو.
بینەریش بەهەمان شێوە ئگەر لە توانست و کارامەیی ئەو شانۆکارانە دڵنیا نەبێت، نایەت بۆ نمایشێك بەدەست بە تاڵی هۆڵی شانۆ بەجێ بێڵێ .
لەهەر شوێنێکدا هەر کایەکی هونەریی پشت بەحکومەت ببەستێ لەڕووی بەرهەمهێنانەوە،، ئەوە دڵنیابە هەرگیز نابێتە سەرچاوەیەکی متمانە پێکراو، بۆ بەردەوام بوون .
بەتایبەت لەشانۆدا، کە خۆی لەخۆیدا پرۆسەیەکی پراکتیکی و تیۆری ڕۆژانەیە، بچووکترین بۆشایی وەستان دووچاری ئیفلیج بوونی دەکات و لەپەلوپۆی دەخات،
بۆیە شانۆ ناکرێت بەساڵ بکەوێتە پشیە خەوی درێژ بە پاساوی نەبوونی بودجەو لەپڕ بەئاگا بێتەوەو نمایشێکی سەقەت پێش کەش بکات، بۆ ئیسپات وجود.
بۆیە هونەرکارەکان ناچاری ئەوە دەبن وەك گۆدۆ هەر لە چاوەڕوانی سەقامگیر بوونوو جێگیر بوونی بودجە بەدیار بەرهەمەکانیانەوە دانیشن، تا ئێکسپایەر دەبێت و دەمرێت.
ئەمە فاکتەری بنەڕەتی مردنی شانۆیە، لەهەر کوێیەك دابێت.
بەپێچەوانەی ئەو حاڵەتە، ئەگەر هەر شوێنێك بەئەزموون بۆی دەرکەوتبێ کە پشت بەستن بەحکومەت بێ هودەیە لەکاری بەرهەم هێناندا و بەدوای ئەلتەرناتیف دا گەڕابێت، ئەوە دەتوانێ ڕێگایەکی لۆژیکی و بازرگانی سەرکەوتوو دابین بکات، کە پشت بەخۆی ببەستێت

بێ ئەوەی چاوی لە ڕەحمی حکومەت بێت،

ئەوەتا ئەمڕۆکە چەندین تیپی شانۆیی کەرتی تایبەت لە شاری سلێمانی هەن ، کە بەردەوام لەکار کردن دان، هەمیشە خاوەن پرۆژەی نوێن، نایەڵن هۆڵەکانی شانۆ خامۆش بن و تۆزو گەردیان لەسەر هەڵنیشێ و بێ نمایش بن.

ئەم دیاردەیە لەچەندین سەر بەقازانجی شانۆکاران و تیپە شانۆییەکان و شانۆی کوردی هەڵدەکەوێتەوە:

1.شانۆ دەبێتە سەرچاوەیەکی ڕکابەری لەنێو تیپەکان، ئەمەش لەقازانجی شانۆ دایە.

2. ئەو تیپانە دەتوانن ببن بەخاوەنی سەرمایە، بۆ بەردوام بوونوو پیادەکردنی پرۆژەکانیان.
3. دەرهێنەرو ئەکتەرو نووسەرەکانی شانۆ بۆ هەمیشەبەئەکتیفی دەمێننەوە.
4. بینەر لەشانۆ دانابڕێت و بڕی هوشیاریی شانۆیی زۆتر دەبێت.
5.بازاڕی شانۆیی لەگەشە سەندن دادەبێت ، ئەمەش هانی بەردەوام بوونی شانۆ کاران دەدات بۆ کاری زیتر.
5. دانەبڕانی شانۆکاران لەپیشەی ڕەسەنی خۆیان.
7.پاراستنی توانست و زۆدە بوونی ئەزموونی شانۆیی
6. دروست بوونی گەشبینی بۆ ئایندەی شانۆ .
7. زۆدە کردنی بڕی بینەری شانۆیی و بەکولتوور بوونی شانۆ، لەکۆمەڵگادا.

مخابن ئێستا لەهەولێر هیچ لەو تیپە شانۆییانەی هەبوون نەماون، جگە لە تیپی شانۆی سەر بە بەڕێوەبەرایەتی شانۆ نەبێت، کە ساڵەو ساڵ فیستیڤاڵێکی ڕووکەش ئەنجام دەدات، هیچ کاریگەرییەك بەسەر باری چەق بەستراوی شانۆ دروست ناکات ، ناتوانێ لە سەدا یەکی خواستی بینەرە تینووەکانی شانۆ لەو شارەدا بشکێنێ. بۆیە هەلومەرجی شانۆ هیچ گۆڕانکارییەکی بەسەردا نایەت بۆ گۆڕینی ئەو واقیعە نەخوازراوەی دەمێکی زۆرە خۆی بەسەر باری شانۆیی ئەو شارەدا سەپاندووە

لە لایەکی دیکەوە شانۆکارە گەنجەکانیش، کە هەندێکیان توانای باشیان هەیە بێ ئومێدی دایگرتوون و ڕوویان لە شانۆ وەرگێڕاوە.